

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2019 r. w Gliwicach

sprawy B. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek odwołania B. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 stycznia 2019 r. **nr** (...)

z dnia 18 stycznia 2019 r. **nr** (...)

1. umarza postępowanie co do odwołań w przedmiocie:

a. uwzględnienia jako składkowego okresu od 4 listopada 1987 roku do 18 lutego 1988 roku,

b. uwzględnienia jako składkowego okresu od 15 listopada 1991 roku do 31 października 1992 roku;

2. zmienia częściowo zaskarżone decyzje w ten sposób, że uwzględnia ubezpieczonej do obliczenia wartości kapitału początkowego oraz wysokości emerytury wynagrodzenia:

a. za okres od 4 listopada 1987 roku do 31 grudnia 1987 roku w kwocie 28.942 zł (dwadzieścia osiem tysięcy dziewięćset czterdzieści dwa złote),

b. za okres od 1 stycznia 1988 roku do 18 lutego 1988 roku w kwocie 34.580 zł (trzydzieści cztery tysiące pięćset osiemdziesiąt złotych);

3. oddala odwołania w pozostałej części.

(-)Sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 stycznia 2019 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił ubezpieczonej B. M. wartość kapitału początkowego zgodnie z art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z 18 stycznia 2019 r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od 1 stycznia 2019 r.

Ubezpieczona zaskarżyła powyższe decyzje, wskazując, że nie zgadza się z wysokością emerytury i ustalonym kapitałem początkowym i domaga się uwzględnienia do stażu pracy okresów wskazanych w odwołaniu.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił, co następuje:

Ubezpieczona B. M. urodziła się (...)

W dniu 7 stycznia 2019 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury.

Zaskarżoną decyzją z 17 stycznia 2019 r. (...) Oddział w Z. ustalił ubezpieczonej wartość kapitału początkowego zgodnie z art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do ustalenia wartości kapitału początkowego uwzględniono 9 lat, 2 miesiące i 12 dni okresów składkowych i 6 lat okresów opieki nad dziećmi przeliczone przy zastosowaniu przelicznika 1,3 za każdy rok. Z uwagi na brak informacji o okresach przebywania na zasiłku chorobowym organ rentowy nie uwzględnił okresu od 15 listopada 1991 r. do 31 października 1992 r., a do wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjął wynagrodzenia minimalne za okresy od 1 września 1976 r. do 1 listopada 1981 r. i od 4 listopada 1987 r. do 31 października 1992 r.

Zaskarżoną decyzją z 18 stycznia 2019 r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od 1 stycznia 2019 r. Wysokość świadczenia została obliczona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalno-rentowej i wyniosła 830,69 zł. Wysokość emerytury nie została podwyższona do najniższej emerytury, ponieważ ubezpieczona nie udokumentowała łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 20 lat.

Ubezpieczona nie zgodziła się z wysokością emerytury i ustalonym kapitałem początkowym i domaga się uwzględnienia do stażu pracy okresów:

- od 1 września 1973 r. do 20 czerwca 1976 r. ((...) Szkoła Zawodowa),
- od 4 listopada 1987 r. do 18 lutego 1988 r. (Biblioteka Miejska w G.),
- od 15 listopada 1991 r. do 31 października 1992 r. (Zrzeszenie (...)),
- od 1 maja 2004 r. do 30 września 2004 r. (Zakład (...)),
- od 1 marca 2005 r. do 31 maja 2006 r. (Zakład (...)),
- od 2 stycznia 2008 r. do 31 maja 2008 r. (Kancelaria Doradcy (...)),

od 3 lipca 2008 r. do 3 lipca 2009 r. (1 rok zwolnienia z opłat ZUS w związku z rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej).

Do odwołania ubezpieczona dołączyła kserokopię świadectwa szkolnego, świadectw pracy i Rp-7 za lata 1988-1992.

W związku ze złożonymi dokumentami organ rentowy ponownie rozpoznał wniosek ubezpieczonej.

Decyzją z 25 marca 2019 r. (...) Oddział w Z. ponownie ustalił ubezpieczonej wartość kapitału początkowego, uwzględniając 10 lat, 1 miesiąc i 28 dni okresów składkowych i 6 lat okresów opieki nad dziećmi przeliczone przy zastosowaniu przelicznika 1,3 za każdy rok. Organ rentowy uwzględnił okres pracy ubezpieczonej w Miejskiej (...) w G. od 4 listopada 1987 r. do 18 lutego 1988 r. z wynagrodzeniem minimalnym z uwagi na brak dokumentacji oraz okres pracy w Zrzeszeniu (...) w K. od 5 listopada 1991 r. do 31 października 1992 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. 1987-1996, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 22,75%.

Decyzją z 26 marca 2019 r. (...) Oddział w Z. przeliczył ubezpieczonej wysokość emerytury. Wysokość świadczenia została obliczona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalno-rentowej i wyniosła 894,24 zł. Wysokość emerytury nie została podwyższona do najniższej emerytury, ponieważ ubezpieczona nie udokumentowała łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 20 lat – staż pracy wyniósł 19 lat, 4 miesiące i 14 dni.

Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy okresu nauki w (...) Szkoły Zawodowej (...) w G. z powodu braku jego udokumentowania.

Sąd ustalił, że w okresie od 1 września 1973 r. do 20 czerwca 1976 r. ubezpieczona była uczennicą (...) Szkoły Zawodowej (...) w G.. Ubezpieczona uczyła się w zawodzie elektromechanika maszyn i aparatów elektrycznych. W trakcie nauki w szkole ubezpieczona uczęszczała na praktyki zawodowe 2 lub 3 razy w tygodniu, jednak nie przedstawiła dokumentów potwierdzających zatrudnienie podczas nauki w szkole, np. umowy o praktyczną naukę zawodu czy świadectwa pracy. W okresie wakacyjnym nie podejmowała praktyk zawodowych ani pracy. Na rozprawie ubezpieczona podała, że nie pamięta czy pobierała wynagrodzenie za praktyki i czy rodzice zawierali umowę o naukę zawodu.

Po ukończeniu szkoły zawodowej ubezpieczona podjęła zatrudnienie w Zakładzie (...), gdzie pracowała od 1 września 1976 r. do 3 listopada 1987 r. na stanowisku elektromechanika, przy czym w okresie od 2 listopada 1981 r. do 3 listopada 1987 przebywała na urlopie wychowawczym.

W okresie od 4 listopada 1987 r. do 18 lutego 1988 r. ubezpieczona była zatrudniona w Miejskiej (...) w G.. Na podstawie przesłanych na zobowiązanie Sądu przez Miejską (...) w G. akt osobowych, w szczególności skorygowanych Rp-7, ustalono, że w okresie od 4 listopada 1987 r. do 31 grudnia 1987 r. ubezpieczona osiągnęła zarobki w kwocie 28 942 zł, a w okresie od 1 stycznia 1988 r. do 18 lutego 1988 r. w kwocie 34 580 zł.

W okresie od 5 listopada 1991 r. do 31 października 1992 r. ubezpieczona zatrudniona była w Zrzeszeniu (...) w K. na stanowisku referenta.

W okresie od 1 maja 2004 r. do 30 września 2004 r. oraz od 1 marca 2005 r. do 31 maja 2006 r. ubezpieczona pracowała w Zakładzie (...) w G. jako księgowa.

W okresie od 2 stycznia 2008 r. do 31 maja 2008 r. ubezpieczona była zatrudniona w Kancelarii Doradcy (...) J. B. w G..

W dniu 3 lipca 2008 r. ubezpieczona rozpoczęła działalność gospodarczą pod firmą Usługi (...), którą prowadziła do 1 września 2012 r. W pierwszym roku działalności, tj. od 3 lipca 2008 r. do 3 lipca 2009 r. ubezpieczona korzystała z preferencyjnych składek na ubezpieczenia społeczne (podstawa wymiaru składek wynosiła 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę – zgodnie z art. 18a ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), zatem podstawa emerytalna w tym okresie była niższa od minimalnego wynagrodzenia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych ubezpieczonej z Zakładów (...) oraz Miejskiej (...) w G..

Powyższe ustalenia Sąd uznał za miarodajne i wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonej zasługują na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd zaznacza, że na etapie postępowania sądowego nie było sporne uwzględnienie do okresów składkowych okresów zatrudnienia ubezpieczonej Miejskiej (...) w G. od 4 listopada 1987 r. do 18 lutego 1988 r. oraz w Zrzeszeniu (...) w K. od 5 listopada 1991 r. do 31 października 1992 r., albowiem decyzją z 25 marca 2019 r. (...) Oddział w Z. ponownie ustalił ubezpieczonej wartość kapitału początkowego, uwzględniając do okresów składkowych ww. okresy, przy czym przyjął wynagrodzenie minimalne dla okresu zatrudnienia w Miejskiej (...) z uwagi na brak dokumentacji.

Wobec powyższego, Sąd na mocy art. 477¹³ k.p.c. umorzył w pkt 1 wyroku postępowanie co do odwołań w tej części.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawał wymiar uwzględnionych ubezpieczonej do obliczenia kapitału początkowego okresów składkowych i nieskładkowych, a w konsekwencji wysokość emerytury. Organ rentowy odmówił bowiem uwzględnienia okresu praktycznej nauki zawodu ubezpieczonej w (...) Szkole Zawodowej (...) od 1 września 1973 r. do 20 czerwca 1976 r. z uwagi na brak udokumentowania tego okresu.

Sąd wskazuje również, że zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że w okresie zatrudnienia ubezpieczonej Miejskiej (...) w G. od 4 listopada 1987 r. do 18 lutego 1988 r. – uwzględnionym do stażu pracy przez ZUS – ubezpieczona osiągała wyższe wynagrodzenie niż minimalne, które przyjął organ rentowy. W oparciu o dane z akt osobowych, w szczególności skorygowanych Rp-7, Sąd ustalił, że w okresie od 4 listopada 1987 r. do 31 grudnia 1987 r. ubezpieczona osiągnęła zarobki w kwocie 28 942 zł, a w okresie od 1 stycznia 1988 r. do 18 lutego 1988 r. w kwocie 34 580 zł.

W związku z powyższym Sąd – działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił częściowo zaskarżone decyzje w ten sposób, że uwzględnił ubezpieczonej do obliczenia wartości kapitału początkowego oraz wysokości emerytury wynagrodzenia:

- a. za okres od 4 listopada 1987 r. do 31 grudnia 1987 r. w kwocie 28 942 zł,
- b. za okres od 1 stycznia 1988 r. do 18 lutego 1988 r. w kwocie 34 580 zł.

Podstawę prawną zaskarżonych decyzji stanowią przepisy art. 173-175 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53).

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Ostatecznie – zgodnie z art. 26 ust. 1 – emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Na powyższy sposób wyliczenia emerytury bezpośrednio wpływa wysokość kapitału początkowego, ustalanego w oparciu o przepisy art. 173 i n. cytowanej wyżej ustawy emerytalno – rentowej.

Stosownie do treści art. 173 ust. 1 dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

W myśl ust. 3 wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Zgodnie z art. 174 ust 1 ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego, zgodnie ust. 2 art. 174 ustawy przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Sąd wskazuje, iż zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne:

- zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego – w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową (pkt 1),
- zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r. (pkt 3).

Z powyższych przepisów wnika jednoznacznie, iż aby zaliczyć odwołującej sporny okres nauki, powinna ona wykazać, iż była w tym okresie zatrudniona w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, bądź też, że jako młodociana wykonywała zatrudnienie na warunkach określonych przed wejściem w życie kodeksu pracy.

Obowiązująca przed wejściem w życie kodeksu pracy ustawa z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz.226) przewidywała możliwość zatrudniania młodocianych tylko w celu:

- 1) nauki zawodu,
- 2) przyuczenia do określonej pracy,
- 3) odbycia wstępnego stażu pracy.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, ubezpieczona w spornym okresie uczyła się w (...) Szkoły Zawodowej (...) w G. w zawodzie elektromechanika maszyn i aparatów elektrycznych. W trakcie nauki w szkole ubezpieczona uczęszczała na praktyki zawodowe 2 lub 3 razy w tygodniu, jednak nie przedstawiła dokumentów potwierdzających zatrudnienie podczas nauki w szkole, np. umowy o praktyczną naukę zawodu czy świadectwa pracy. Ubezpieczona również w żaden inny sposób nie udowodniła pracy powyższym okresie spornym – wskazywała, że nie pamięta czy pobierała wynagrodzenie za praktyki i czy rodzice zawierali umowę o naukę zawodu, a nadto podała, że w okresie wakacyjnym nie podejmowała praktyk zawodowych.

Wobec powyższego nie sposób uznać za okres składkowy ww. okresu (...) Szkoły Zawodowej (...) w G. przy ustalaniu kapitału początkowego.

Z tych też względów Sąd – na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – oddalił odwołania w pozostałej części.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek